

Motion till riksdagen 2025/26:1490

av Jamal El-Haj (-)

Palestinska flyktingars situation i Libanon

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge politiskt och ekonomiskt stöd till UNRWA:s arbete i Libanon, som en livlina för hundratusentals palestinska flyktingar, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lyfta frågan om palestinska flyktingars rättigheter i Libanon, särskilt de diskriminerande arbetsmarknadsrestriktionerna, och verka för att dessa avskaffas i enlighet med internationell rätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 1948, då hundratusentals palestinier fördrevs i samband med staten Israels bildande, har en stor del av dem och deras ättlingar levt i flyktingläger i Libanon. Trots att det nu gått 77 år lever hundratusentals palestinska flyktingar fortfarande under rättslöshet, marginalisering och socialt utanförskap. Situationen i Libanon är särskilt allvarlig då landets egna politiska och ekonomiska kriser ytterligare förvärrat villkoren för flyktingarna.

Enligt UNRWA är närmare en halv miljon palestinska flyktingar registrerade i Libanon. Av dessa bor uppskattningsvis omkring 250 000 kvar i landet idag. Majoriteten lever i de tolv officiella palestinska flyktinglägren, som med åren blivit permanent bosättning men med ytterst begränsad infrastruktur. Lägren präglas av trångboddhet, undermåliga bostäder, bristfällig el- och vattenförsörjning samt överbelastad sjukvård. Restriktioner på tillgången till byggmaterial gör att bostäder ofta är provisoriska och i dåligt skick.

Flyktingarna i Libanon saknar grundläggande rättigheter. De är statslösa, har inget libanesiskt medborgarskap och kan därmed inte åtnjuta samma juridiska skydd eller sociala förmåner som libanesiska medborgare. De har kraftigt begränsad tillgång till offentliga sjukvårdstjänster, utbildning och socialförsäkringssystem, vilket gör dem helt beroende av UNRWA:s insatser och internationellt bistånd.

Särskilt utsatt är situationen på arbetsmarknaden. Trots att många palestinier i Libanon är födda och uppvuxna i landet, förbjuds de att arbeta inom över 50 yrken, däribland läkare, advokat, ingenjör och många yrken inom offentlig sektor. Även i de yrken där de formellt kan arbeta krävs särskilda tillstånd som ofta är svåra att erhålla. Denna systematiska diskriminering innebär att en stor del av flyktingarna tvingas arbeta i informella, osäkra och lågavlönade sektorer, utan arbetsrättsligt skydd. Resultatet är utbredd fattigdom och ekonomisk marginalisering, som drabbar hela generationer.

Utbildningsnivån bland palestinska ungdomar i Libanon är generellt sett högre än vad deras föräldrar haft möjlighet till, men eftersom arbetsmarknaden är stängd för dem kan utbildningen sällan omsättas i arbete. Detta leder till frustration, hopplöshet och en känsla av framtidslöshet. Många unga ser ingen annan utväg än att försöka lämna Libanon, ofta genom farliga och illegala vägar.

Därtill är säkerhetssituationen i flera av lägren instabil. Eftersom libanesiska säkerhetsstyrkor normalt inte går in i lägren, sköts ordningen ofta av palestinska fraktioner. Detta skapar återkommande väpnade sammanstötningar mellan grupperingar, vilket utsätter civila för stort lidande och ytterligare försvårar vardagen.

Det är uppenbart att palestinska flyktingar i Libanon lever i ett permanent undantagstillstånd, där deras mänskliga rättigheter dagligen kränks. FN:s hjälporgan UNRWA är den främsta garantin för att denna befolkning överhuvudtaget får tillgång till grundläggande utbildning, hälsovård och socialt stöd. Trots det är organisationen konstant underfinansierad och utsatt för politiska angrepp. Att försvaga eller avskaffa UNRWA vore katastrofalt för flyktingarna i Libanon.

Sverige har en lång tradition av att stå upp för folkrätten och mänskliga rättigheter. Det är därför av yttersta vikt att vårt land fortsätter att stödja UNRWA:s arbete, samt att vi i internationella forum uppmärksammar den systematiska diskriminering som palestinska flyktingar i Libanon utsätts för. Att leva i över sju decennier utan grundläggande rättigheter, utan medborgarskap och utan möjlighet till ett värdigt arbete, strider mot alla principer om mänsklig värdighet och internationell rätt.

Jamal El-Haj (-)